

چکیده

به منظور بررسی اثر فسفر بر رشد و عملکرد نخود فرنگی آزمایشی با طرح پایه بلوک های کامل تصادفی در ۳ تکرار در شهرستان رودسر واقع در استان گیلان به مرحله اجرا در آمد. تیمار های مورد بررسی عبارتند از: شاهد، ۲۰، ۴۰، ۶۰، ۸۰، ۱۰۰، ۱۲۰ و ۱۴۰ کیلوگرم کود سوپر فسفات تریپل بود. این مقادیر به صورت نواری ۲ طرف خطوط کاشت مصرف شد. خصوصیات مورد بررسی عبارت بودند از: ارتفاع بوته، تعداد انشعابات ساقه، تعداد غلاف در بوته، تعداد غلاف در متر مربع، تعداد غلاف نارس در متر مربع، عملکرد غلاف سبز، عملکرد غلاف خشک، عملکرد دانه خشک، وزن هزار دانه، عملکرد ساقه، عملکرد غلاف خالی، شاخص برداشت، عملکرد بیولوژیک، مقدار فسفر قسمت اندام هوایی در زمان برداشت، مقدار نیتروژن و پروتئین در زمان رسیدگی فیزیولوژیک و نسبت وزن دانه خشک بر غلاف خشک. نتایج تجزیه واریانس صفات مورد مطالعه نشان داد مقادیر مختلف مصرف فسفر بر ارتفاع بوته، تعداد انشعابات ساقه، عملکرد غلاف خشک، عملکرد بیولوژیک، عملکرد دانه خشک، تعداد غلاف نارس در متر مربع، عملکرد غلاف سبز، عملکرد ساقه، عملکرد غلاف خالی، شاخص برداشت و نسبت وزن دانه خشک بر غلاف خشک اثر معنی داری داشتند. مقایسه میانگین صفات مورد بررسی شده نشان داد با افزایش مقدار مصرف فسفر تا ۸۰ کیلوگرم در هکتار به تدریج کلیه صفات افزایش پیدا کردند اما با افزایش بیشتر مقدار مصرف فسفر تا ۱۴۰ کیلوگرم در هکتار روند افزایشی این صفات متوقف شد بر اساس نتایج بدست آمده بهترین مقدار مصرف فسفر برای افزایش رشد و عملکرد نخود فرنگی در منطقه ۸۰ کیلوگرم در هکتار سوپر فسفات تریپل بدست آمد.

کلمات کلیدی: فسفر، نخود فرنگی، عملکرد غلاف، عملکرد دانه، شاخص برداشت، عملکرد بیولوژیک